

Prima pagină > Legislație și jurisprudență > Legislația națională Nationell lagstiftning

Slovenia

På den här sidan hittar du information om rättssystemet i Slovenien.

Rättskällor

Typen av rättsliga instrument – beskrivning

I Sloveniens rättssystem antas abstrakta rättsregler på såväl statlig som lokal nivå. Rättsliga instrument på statlig nivå är författningen (*ustava*), lagar (*zakoni*) och genomförandebestämmelser, som delas upp i två huvudkategorier: förordningar (*uredbe*) och dekret (*pravilniki*).

Lokala församlingar antar särskilda föreskrifter (*odloki*).

I Sloveniens rättssystem erkänns inte prejudikatsdoktrinen som en obligatorisk rättskälla, vilket innebär att lägre domstolar (*nižja sodišča*) formellt sett inte är bundna av beslut från högre domstolar (*višja sodišča*). Emellertid brukar lägre domstolar normalt beakta och följa rättspraxis från högre domstolar och Högsta domstolen (*Vrhovno sodišče*).

I plenum kan Högsta domstolen anta **rättsyttranden av principiell betydelse** (*načelna pravna mnenja*) i frågor som är viktiga för en enhetlig tillämpning av lagstiftningen. Enligt domstolslagen (*Zakon o sodiščih*) är sådana rättsyttranden endast bindande för Högsta domstolens olika sammansättningar och kan endast ändras vid ett nytt sammanträde i plenum. Lägre domstolar brukar emellertid normalt beakta rättsyttranden av principiell betydelse, och enligt Högsta domstolens rättspraxis ska vederbörlig hänsyn tas till en part som åberopar ett redan antaget rättsyttrande i den aktuella frågan.

Lagar och andra författningar måste följa allmänt erkända principer inom internationell rätt samt fördrag som är bindande för Slovenien (vilket fastställs i artikel 8 i författningen). Ratificerade och offentliggjorda fördrag måste tillämpas direkt. Vad gäller rättsakternas hierarki anser den slovenska författningsdomstolen (*Ustavno sodišče*) att internationella fördrag ska ha företräde framför bestämmelser i lag. Ratificerade fördrag införlivas i det egna rättssystemet och därigenom uppstår rättigheter och skyldigheter för fysiska och juridiska personer i landet (förutsatt att fördragen har direkt effekt).

Det slovenska rättssystemet tillhör den kontinentala rättsfamiljen och är ett civilrättsligt system där sedvanerätten inte ingår i rättssystemet. Emellertid erkänns sedvanerätt till viss del i slovensk lagstiftning. Enligt artikel 12 i avtalslagen (*Obligacijski zakonik*), som reglerar avtalsförhållanden mellan fysiska och juridiska personer, ska man exempelvis i ekonomiska subjekts avtalsförhållanden ta hänsyn till affärssed, affärsbruk och affärspraxis som etablerats mellan parterna, när en bedömning görs av nödvändiga åtgärder och deras effekter.

I sin domarutövning är domaren skyldig att följa författningen, lagar, allmänna principer i internationell rätt samt ratificerade och offentliggjorda internationella fördrag. I domstolslagen fastställs att om en civilrättslig fråga inte kan lösas med stöd av gällande bestämmelser måste domaren beakta bestämmelser som reglerar liknande fall. Om det trots detta råder tveksamhet, måste domaren fatta ett beslut med stöd av de allmänna principerna för statens rättsordning. Domaren ska då agera i enlighet med rättstraditionen och vad som fastställts i rättsvetenskapen. Domaren måste alltid agera som om denne hade ett obestämt antal liknande fall att bedöma.

Rättsreglernas hierarki

Alla rättsregler måste överensstämma med författningen. Lagar och andra rättsregler måste följa allmänt erkända principer inom internationell rätt samt internationella fördrag som är bindande för Slovenien (enligt artikel 8.1 i författningen). Dessutom ska genomförandebestämmelser och lokala föreskrifter överensstämma med lagstiftningen.

Allmänna föreskrifter som utfärdas inom ramen för myndighetsutövning (*splošni akti za izvrševanje javnih pooblastil*) ska överensstämma med författningen, lagar och genomförandebestämmelser.

Enskilda föreskrifter och åtgärder från statliga och lokala myndigheter samt myndighetsutövare måste ha stöd i antagna lagar eller andra författningar.

Enligt författningen har EU-rätten företräde framför inhemsk slovensk lagstiftning. Här fastslås att rättsakter och beslut som antas inom ramen för internationella organisationer som Slovenien har överfört delar av utövandet av sina suveräna rättigheter till (i det här fallet Europeiska unionen) ska tillämpas i Slovenien i enlighet med dessa organisationers rättsordning.

Institutionell ram

Institutioner ansvariga för antagandet av rättsregler

Lagar antas av den lägre kammaren i Sloveniens tvåkamarparlament, **nationalförsamlingen** (*Državni zbor*). I enlighet med artiklarna 80 och 81 i författningen ska nationalförsamlingens 90 ledamöter företräda Sloveniens medborgare. Av dessa ledamöter väljs 88 i allmänna, enhetliga, direkta och hemliga val. Den italienska respektive den ungerska befolkningsgruppen ska alltid utse var sin ledamot till nationalförsamlingen. Nationalförsamlingen väljs på fyra år.

Förordningar utfärdas av **regeringen** (*Vlada*), medan **dekret** utfärdas av **enskilda ministrar** i regeringen. Enligt artiklarna 110–119 i författningen består regeringen av en premiärminister (*predsednik vlade*) och ministrar. Inom sina ansvarsområden är regeringen och de enskilda ministrarna oberoende och ansvariga inför nationalförsamlingen, som kan ställa dem inför rätta (inför författningsdomstolen), genomföra ett misstroendevotum eller avsätta dem genom interpellation. Premiärministern (som fungerar som regeringschef) väljs av nationalförsamlingen och denne föreslår ministrar som utnämns (eller avvisas) av nationalförsamlingen.

Författningsdomstolen spelar en avgörande institutionell roll. Den kan nämligen upphäva lagar, genomförandebestämmelser och lokala föreskrifter som den anser strida mot författningen. Den avger också yttranden om internationella fördrags författningenslighet och beslutar i ärenden som rör enskilda författningsrelaterade överklaganden från medborgare, som kan vända sig till domstolen sedan alla andra rättsmedel har uttömts.

Lokala föreskrifter antas av kommunfullmäktige (*občinski sveti, mestni sveti*), som väljs i direkta val av kommunens invånare.

Beslutsprocessen

Förslag till lagstiftning kan läggas fram för nationalförsamlingen av regeringen, av enskilda ledamöter i nationalförsamlingen, av parlamentets övre kammare – nationalrådet (*Državni svet*), och av 5 000 väljare. Enligt nationalförsamlingens arbetsordning (*Poslovnik Državnega zbora*) genomgår lagstiftningsförslag normalt tre behandlingar i nationalförsamlingen.

I arbetsordningen fastställs också att det är möjligt med ett påskyndat lagstiftningsförfarande. Enligt artikel 86 kan nationalförsamlingen anta ett beslut, om en majoritet av ledamöterna är närvarande och om en majoritet av dessa antar lagen, såvida ingen annan form av majoritet föreskrivs. Nationalrådet kan inlägga veto mot en antagen lag, och nationalförsamlingen kan upphäva detta veto med en majoritet av samtliga ledamöter.

Folkomröstningar om lagstiftningsfrågor (*Zakonodajni referendum*) (enligt artikel 90 i författningen) regleras i lagen om folkomröstningar och medborgarinitiativ (*Zakon o referendumu in o ljudski iniciativ*). De kan anordnas på initiativ av nationalförsamlingen, på begäran av nationalrådet, en tredjedel av ledamöterna eller 40 000 väljare. Väljarna har möjlighet att bekräfta eller avvisa en lag som antagits av nationalförsamlingen innan den utfärdas av **Sloveniens president** (*Predsednik republike*).

Presidenten måste utfärda en antagen lag inom åtta dagar efter att den antagits. Enligt artikel 154 i författningen ska alla rättsregler offentliggöras innan de kan träda i kraft. Rättsregler som antas av statliga organ offentliggörs i Sloveniens officiella kungörelseorgan (*Uradni list Republike Slovenije*, UL RS), medan föreskrifter och andra lokala bestämmelser offentliggörs i lokala kungörelseorgan.

Författningsändringar sker enligt ett särskilt förfarande som föreskrivs i författningen. Författningsändringar kan föreslås av 20 ledamöter av nationalförsamlingen, av regeringen eller av 30 000 väljare. Det krävs att två tredjedelar av de närvarande ledamöterna i nationalförsamlingen röstar för förslaget. Själva författningsändringen godkänns om två tredjedelar av samtliga ledamöter röstar för ändringen. I artikel 87 i författningen föreskrivs att den slovenska nationalförsamlingen endast genom lag kan besluta om medborgares och andra personers rättigheter och skyldigheter.

EU-förordningar och beslut som utfärdats av EU-institutioner är direkt tillämpliga i Slovenien. De kräver varken särskild ratificering eller offentliggörande i Sloveniens officiella kungörelseorgan för att vara giltiga.

Internationella fördrag som Slovenien är part i träder i kraft när nationalförsamlingen har ratificerat dem enligt ett särskilt förfarande. Internationella fördrag ratificeras genom att en lag som regeringen lägger fram antas. En lag om ratificering av ett internationellt fördrag antas genom att en majoritet av de närvarande ledamöterna röstar för, om inte annat föreskrivs i författningen eller lagstiftningen.

Rättsdatabaser

Rättsinformationssystemet (*Pravno-informacijski sistem – PIS*)

Rättsinformationssystemet – **Sloveniens lagstiftningsregister** (*Register predpisov Republike Slovenije*) är kopplat till samlingen av andra statliga organs bestämmelser och Sloveniens officiella kungörelseorgan.

Nationalförsamlingens lagstiftning (*Zakonodaja državne zbornice*)

Databasen över **nationalförsamlingens lagstiftning** innehåller samtliga lagtexter och andra texter som nationalförsamlingen behandlat. Texterna omfattar följande:

Konsoliderade lagtexter (*prečiščena besedila zakonov*) – officiellt konsoliderade lagtexter som har antagits efter den 29 november 2002 och offentliggjorts i Sloveniens officiella kungörelseorgan samt inofficiellt konsoliderade texter från och med den 17 juni 2007.

Antagna lagtexter (*sprejeti zakoni*) – lagar som nationalförsamlingen antagit och som offentliggjorts i Sloveniens officiella kungörelseorgan sedan självständigheten den 25 juni 1991.

Antagna rättsakter (*sprejeti akti*) – rättsakter som har antagits av nationalförsamlingen och offentliggjorts i Sloveniens officiella kungörelseorgan efter den 28 november 1996.

Lagförslag (*predlogi zakonov*) – lagförslag som har lagts fram för nationalförsamlingen under innevarande mandatperiod (databasen innehåller även antagna lagförslag som ännu inte har offentliggjorts i Sloveniens officiella kungörelseorgan).

Behandling av lagar (*obravnavne zakonov*) (avslutat förfarande) – arkiv över samtliga behandlingar av lagar som lagts fram för nationalförsamlingen efter den 28 november 1996.

Förslag till andra rättsakter (*predlogi aktov*) – förslag till rättsakter som lagts fram för nationalförsamlingen under innevarande mandatperiod (databasen innehåller även antagna förslag till rättsakter som ännu inte har offentliggjorts i Sloveniens officiella kungörelseorgan).

Behandling av andra rättsakter (*obravnavne aktov*) (avslutat förfarande) – arkiv över samtliga behandlingar av rättsakter som lagts fram för nationalförsamlingen efter den 28 november 1996.

Förslag till föreskrifter (*predlogi odlokov*) – förslag till föreskrifter som lagts fram för nationalförsamlingen under innevarande mandatperiod (databasen innehåller även antagna förslag till föreskrifter som ännu inte har offentliggjorts i Sloveniens officiella kungörelseorgan).

Behandling av föreskrifter (*obravnavne odlokov*) (avslutat förfarande) – arkiv över samtliga behandlingar av föreskrifter som lagts fram för nationalförsamlingen efter den 28 november 1996.

Sloveniens officiella kungörelseorgan (*Uradni list Republike Slovenije*, UL RS)

Sloveniens officiella kungörelseorgan ansvarar för officiellt offentliggörande av alla nationella lagar och andra författningar. Alla handlingar offentliggörs på nätet.

Länkar

Nationalförsamlingens lagstiftning

rättsinformationssystemet

Sloveniens officiella kungörelseorgan (UL RS)

Senaste uppdatering: 20/07/2020

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.